

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **V. P.,** zastoupeného Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy,** odbor sociální péče a zdravotnictví, se sídlem Mariánské nám. 2, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 12. 2010, č. j. MHMP 877627/2010, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2011, č. j. 4 Ad 32/2011 - 15,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2011, č. j. 4 Ad 32/2011 - 15, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.
Správní řízení

Rozhodnutím ze dne 9. 12. 2010, č. j. MHMP 877627/2010 (dále jen „napadené rozhodnutí"), žalovaný zamítl odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu městské části Praha 6 ze dne 6. 9. 2010, č. j. MCP6 079055/2010, jímž žalobci nebyla přiznána měsíčně se opakující nebo jednorázová dávka sociální péče podle ustanovení § 90 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, ustanovení § 40a zákona č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, ustanovení § 3 zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu, ve znění pozdějších předpisů, a ustanovení § 2 odst. 1 a § 4 odst. 1 zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Žalovaný ve věci rozhodoval opakovaně, neboť předcházející rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 11. 2006, č. j. MHMP - 334093/2006, týkající se předmětné věci bylo zrušeno rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 11. 6. 2009, č. j. 2 Cad 113/2006 - 67, jímž bylo zrušeno i jemu předcházející rozhodnutí orgánu prvního stupně. Prvostupňový orgán proto vydal dne 1. 2. 2010 rozhodnutí č. j. MCP60008060/2010, které bylo následně zrušeno rozhodnutím žalovaného ze dne 21. 5. 2010, č. j. MHMP 275231/2010; věc byla vrácena orgánu prvního stupně k dalšímu řízení.

II.
Řízení před Městským soudem v Praze

Proti napadenému rozhodnutí (jež bylo žalobci dle jeho tvrzení obsaženého v žalobě doručeno až dne 1. 2. 2011) brojil žalobce žalobou ze dne 28. 3. 2011, ve které uvedl, že ačkoli je napadené rozhodnutí rozsáhlé, žalovaný se nevypořádal s jeho námitkami uplatněnými v odvolání. V napadeném rozhodnutí žalobce neshledal argumenty, kterými se žalovaný vypořádal s jeho námitkou, že cesty mimo Prahu byly dle přesvědčení žalobce nutné, neboť žalobce neměl příslušný nájemní vztah, resp. probíhalo soudní řízení o něm. Ve vztahu k závěru žalovaného, že nepřihlédl k nezapojení plynu a elektrické energie v žalobcem užívaném bytě, žalobce uvádí, že správní orgány nijak nekonkretizovaly, jak měl žalobce při řešení této situace správně postupovat. Žalobce dovozoval, že pokud měl v minulosti ve vztahu k této situaci podniknout nějaké kroky, měl jej o tom správní orgán dopředu poučit.

Žalovaný se k věci vyjádřil podáním ze dne 20. 4. 2011. Žalovaný poukázal na to, že rozhodnutí bylo žalobci doručeno dle ustanovení § 24 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), již 27. 12. 2010. Žalovaný proto navrhl žalobu zamítnout pro její opožděnost.

Vyjádření žalovaného ze dne 20. 4. 2011 Městský soud v Praze žalobci nezaslal.

Městský soud v Praze rozhodl o žalobě usnesením č. j. 4 Ad 32/2011 - 15 ze dne 27. 4. 2011, kterým žalobu proti napadenému rozhodnutí pro opožděnost odmítl. Městský soud uvedl, že napadené rozhodnutí bylo žalobce dle obsahu správního spisu v souladu se správním řádem doručeno již 27. 12. 2010, neboť žalobce nebyl dne 16. 12. 2010 na adrese pro doručování provozovatelem poštovních služeb zastižen, přičemž od toho dne běžela žalobci lhůta 10 dnů k vyzvednutí zásilky u provozovatele poštovních služeb. Protože žalobce si zásilku v této lhůtě nevyzvedl, byla doručena fikcí podle ustanovení § 24 odst. 1 správního řádu dne 27. 12. 2010. Od tohoto data dle závěru městského soudu běžela žalobci lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu. Pokud však žalobce žalobu podal až dne 29. 3. 2011, učinil tak dle městského soudu po lhůtě podle ustanovení § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)

III.
Kasační stížnost, vyjádření žalovaného

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2011, č. j. 4 Ad 32/2011 - 15, napadl v celém rozsahu žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností ze dne 17. 5. 2011 z důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Stěžovatel považoval závěr o opožděnosti podané žaloby za nepodložený, neboť zastával stanovisko, že fikce doručení se uplatní pouze tam, kde doručovací proces proběhl bez vad. V posuzovaném případě však výzva provozovatele poštovních služeb byla vystavena pro 2 zásilky, což považoval stěžovatel za nepřípustné; předmětná výzva navíc neobsahovala v rozporu s ustanovením § 23 odst. 5 správního řádu poučení o obsahu zásilky. Stěžovatel dále dokládal, že pobočka provozovatele poštovních služeb poučení často nepřikládá. Stěžovatel na vzniklou situaci navíc reagoval již v lednu 2011, protože se u žalovaného dotazoval, jestli mu v prosinci 2010 nedoručoval nějaké písemnosti, a pokud ano, tak stěžovatel požadoval jejich opětovné doručení. Stěžovatel dále poukazoval na to, že od 6. 12. 2010 byl hospitalizován v nemocnici z důvodu zlomeniny dolní končetiny; dne 14. 12 2010 byl propuštěn na doléčení do LDN Praha 6, přičemž vánoční svátky stěžovatel strávil v Poděbradech i z důvodu dostupnosti ubytování pro osoby obtížně se pohybující. V době prosinec 2010 - leden 2011 se stěžovatel pohyboval pouze na invalidním vozíku, zdravotní stav mu proto neumožňoval plně vyřizovat si jeho záležitosti bez cizí pomoci. Žalovaný nesprávně dle závěru stěžovatele zamlčel, že by napadené rozhodnutí nabylo právní moci již v prosinci 2010, neboť na stejnopisu doručeného dne 1. 2. 2011 stěžovateli není vyznačena právní moc, ačkoli na originále je vyznačena již 10. 1. 2011, čímž měl dle stěžovatele také porušit běžnou správní praxi. Stěžovatel dále napadal postup městského soudu, který mu nezaslal vyjádření žalovaného. Žalovaný ve svém podání ze dne 20. 4. 2011 dle stěžovatele zamlčel to, že napadené rozhodnutí bylo doručováno dvakrát a že věděl o tom, že v období Vánoc 2010 se stěžoval nenacházel na území města Prahy.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Usnesením ze dne 20. 6. 2011, č. j. 4 Ad 32/2011 - 36, Městský soud v Praze ustanovil stěžovateli zástupce - Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou, advokátku.

IV.

Nejvyšší správní soud konstatoval přípustnost kasační stížnosti, neboť ta byla podána osobou oprávněnou (ustanovení § 102 s. ř. s.), opírá se o důvod uvedený v ustanovení § 103 písm. e) s. ř. s., a není nepřípustná ani z jiných důvodů ve smyslu ustanovení § 104 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto napadené usnesení Městského soudu v Praze podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a v rozsahu kasační stížnosti podle ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Vedly ho k tomu následující úvahy:

Stížní důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. je naplněn tehdy, pokud návrh byl nezákonně odmítnut nebo pokud bylo řízení nezákonně zastaveno.

Podle ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Lhůta je

zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje.

Nejvyšší správní soud nejprve obecně předesílá, že rozhodnou otázkou pro posouzení včasnosti podané žaloby je okamžik doručení žalobou napadeného správního rozhodnutí (rozhodnutí žalovaného). Je tomu tak proto, že pokud by toto rozhodnutí nebylo doručeno v souladu se zákonem (zákonem předvídaným způsobem), popřípadě by v řízení před krajským soudem byl prokázán opak, mohla by být žaloba i předčasná. Teprve až po té, co bude na jisto postaveno, ke kterému dni bylo žalobou napadené rozhodnutí účinně doručeno stěžovateli, lze na jisto postavit, zda je jeho žaloba včasná (podaná ve lhůtě dle § 72 s. ř. s.), či nikoliv.

V žalobě ze dne 28. 3. 2011 stěžovatel tvrdil, že napadené rozhodnutí mu bylo doručeno až dne 1. 2. 2011. Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 20. 4. 2011 naopak dovozoval, že napadené rozhodnutí bylo stěžovateli doručeno fikcí již dne 27. 12. 2010.

Městský soud pochybnosti o datu doručení v součinnosti se stěžovatelem neodstranil a vycházel z vyjádření žalovaného. Městský soud v Praze tedy nedal stěžovateli k otázce doručování napadeného rozhodnutí možnost vyjádřit se a ani mu nesdělil, že o jím tvrzeném datu doručení napadeného rozhodnutí mu vznikly pochybnosti, které nabyl z vyjádření žalovaného.

Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že obecně může žalobce o datu doručení správního rozhodnutí uvést nepravdivý údaj úmyslně, aby se vyhnul negativnímu důsledku v podobě odmítnutí žaloby pro opožděnost. Na druhou stranu však není vyloučena ani ta situace, kdy žalobce jím tvrzené datum oznámení doručení rozhodnutí považuje z různých důvodů za správné, přičemž tento svůj závěr může opírat o specifické okolnosti daného případu. Nelze přitom vyloučit, že tyto okolnosti, o jejichž správnosti účastník řízení nepochyboval, mohou být relevantní i z hlediska ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s., resp. příslušných procesních předpisů upravujících doručování rozhodnutí správními orgány.

Aby tedy bylo postaveno najisto, zda žalobce o údaji oznámení rozhodnutí uvedl nepravdu, nebo zda vychází z jiných skutečností nežli správní orgán, které nemusel z různých důvodů uvést již v žalobě (např. z neznalosti právní úpravy nebo z důvodu neznalosti dalších relevantních skutečností, které by seznal až z vyjádření žalovaného), musí krajský soud jím zjištěné rozpory sdělit žalobci a vyzvat ho k vyjádření. Nejvyšší správní soud proto nemůže akceptovat postup, kdy se žalobce o odlišném datu doručení písemnosti, než které uvedl ve své žalobě, dozvěděl až z rozhodnutí krajského soudu, kterým je jeho žaloba odmítána pro opožděnost, byť sem mohou spadat i ty případy, kdy žalobce uvedl vědomě nepravdivý údaj.

Nejvyšší správní soud v tomto směru odkazuje na svou judikaturu, podle které *„Vyvstanou-li krajskému soudu v řízení o správní žalobě pochybnosti o žalobcem (účastníky) tvrzeném okamžiku, kdy bylo správní rozhodnutí žalobci oznámeno (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), a tato okolnost by mohla mít za následek odmítnutí žaloby pro opožděnost, je krajský soud povinen umožnit žalobci (účastníkům), aby se před rozhodnutím ve věci k těmto pochybnostem vyjádřili a důkazními prostředky prokázali soudu svá skutková tvrzení. Pokud tak správní soud*

neučiní a bez dalšího podanou žalobu odmítne pro opožděnost, zatíží své řízení jinou vadou, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]... Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že je povinností správního soudu, pokud dospěje oproti žalobci k závěru, že napadené rozhodnutí bylo doručeno (oznámeno) žalobci v jiný den než v den jak bylo uvedeno v žalobě, a tato okolnost by měla mít za následek odmítnutí žaloby pro opožděnost, umožnit žalobci vyjádřit se k této okolnosti a navrhnout na podporu svých tvrzení důkazní prostředky. Teprve po té lze uvážit otázku včasnosti podané žaloby. Pokud tak krajský soud neučiní a bez dalšího žalobu odmítne, tak jak to učinil v této věci, zatíží své řízení vadou, která ve svém důsledku mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, resp. měla za následek, že o věci samé nebylo vůbec rozhodováno. Usnesení o odmítnutí žaloby založené na takové vadě řízení před krajským soudem Nejvyšší správní soud zruší pro jeho nezákonnost." (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2010, č. j. 7 Afs 63/2010 - 65). K obdobným závěrům Nejvyšší správní soud dospěl i v dalších rozhodnutích - rozsudek ze dne 8. 9. 2011, č. j. 1 As 101/2011 - 74; rozsudek ze dne 23. 9. 2010, č. j. 5 Afs 54/2010 - 78.

Za dané situace proto Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo nic jiného, než usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2011, č. j. 4 Ad 32/2011 - 15, jako nezákonné zrušit a věc vrátit Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. Městský soud v dalším řízení provede navrhované důkazy a posoudí včasnost podané žaloby.

V novém rozhodnutí městský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (ustanovení § 110 odst. 2 s. ř. s.).

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. října 2011

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu